

EDUCATION EN ORIENTATION POUR LES ÉLÈVES SECONDAIRES AU VIETNAM

*Nguyen Hung
Directeur du Centre Travail – Orientation
Ministère de l' Education et de la Formation*

Giáo dục hướng nghiệp (công tác hướng nghiệp cho học sinh phổ thông) là một bộ phận của nội dung giáo dục phổ thông toàn diện đã được xác định trong Luật giáo dục. Chiến lược phát triển giáo dục 2001 - 2010 và chủ trương đổi mới chương trình giáo dục phổ thông hiện nay cũng nhấn mạnh đến yêu cầu tăng cường giáo dục hướng nghiệp nhằm góp phần tích cực và có hiệu quả vào việc phân luồng học sinh, chuẩn bị cho học sinh đi vào cuộc sống lao động hoặc được tiếp tục đào tạo phù hợp với năng lực bản thân và nhu cầu của xã hội.

1. Thực trạng phân luồng học sinh sau trung học cơ sở (THCS), trung học phổ thông (THPT)

Giáo dục hướng nghiệp hiện nay chưa được tất cả các cấp quản lý giáo dục và các trường học quan tâm đúng mức, còn có địa phương và trường học chưa thực hiện đầy đủ các nội dung giáo dục hướng nghiệp; chất lượng hoạt động hướng nghiệp chưa đáp ứng được yêu cầu của học sinh và xã hội, học sinh phổ thông cuối các cấp học và bậc học chưa được chuẩn bị chu đáo để lựa chọn nghề nghiệp, lựa chọn ngành học phù hợp với bản thân và yêu cầu của xã hội.

* Ví dụ, năm 2003 có :

+ Trung học Cơ sở:

1.279.712 học sinh tốt nghiệp THCS

940.976 được tuyển vào THPT (73,5%). Còn 338.736 học sinh chủ yếu là học bỏ túc văn hóa và ở nhà lao động, rất ít đi học ở các trường nghề.

+ Trung học Phổ thông:

791.184 học sinh dự thi đại học, cao đẳng

196.748 được tuyển, đạt tỷ lệ 24,87%. Còn lại 594.436 học sinh chờ năm sau thi lại và có một số đi học nghề, trung học chuyên nghiệp hoặc đi làm.

* Học sinh THCS chỉ tập trung vào học tiếp THPT, chưa chú ý đúng mức tới các loại hình đào tạo khác như trường dạy nghề, trường trung học chuyên nghiệp, hoặc đi vào cuộc sống lao động (ở gia đình hoặc các doanh nghiệp).

* Học sinh THPT hàng năm có tới 90% đăng kí thi cao đẳng, đại học mà nhu cầu của xã hội và khả năng đào tạo chỉ khoảng 24%. Học sinh chưa sẵn sàng đi vào các lĩnh vực đào tạo khác: dạy nghề, trung học chuyên nghiệp hoặc lao động kiếm sống.

* Một trong những nguyên nhân chính của thực tế trên là do học sinh phổ thông chưa được chuẩn bị tâm thế để đi vào các luồng đào tạo khác phù hợp với nhu cầu nhân lực của xã hội .

2. Chủ trương, phương hướng giải quyết

* Để từng bước khắc phục tình trạng trên, Bộ Giáo dục và Đào tạo đang thực hiện hướng nghiệp cho học sinh phổ thông như sau:

2.1 Mục đích, yêu cầu:

- Mục tiêu :

- + Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh phổ thông nhằm mục đích bồi dưỡng, hướng dẫn học sinh, ngay từ trong nhà trường, chọn nghề phù hợp với yêu cầu phát triển kinh tế xã hội đồng thời phù hợp với năng lực cá nhân.
- + Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh phổ thông có nhiệm vụ: giáo dục thái độ lao động và ý thức đúng đắn với nghề nghiệp; cho học sinh làm quen với một số nghề phổ biến trong xã hội và các nghề truyền thống của địa phương; tìm hiểu năng khiếu, khuyến khích hướng nghiệp của từng học sinh để khuyến khích, hướng dẫn và bồi dưỡng khả năng nghề nghiệp thích hợp nhất; động viên học sinh đi vào những nghề, những nơi đang cần.

2.2 Nội dung

Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh phổ thông bằng các hình thức: tích hợp nội dung hướng nghiệp vào các môn học, lao động sản xuất và học nghề phổ thông, hoạt động giáo dục hướng nghiệp và các hoạt động ngoại khóa khác.

Nội dung hoạt động giáo dục hướng nghiệp (sinh hoạt hướng nghiệp)

- Trung học cơ sở:

- + ý nghĩa, tầm quan trọng của việc chọn nghề có cơ sở khoa học và các hướng đi sau tốt nghiệp THCS
- + Định hướng phát triển kinh tế-xã hội của đất nước và địa phương
- + Tìm hiểu nghề và bản thân
- + Thế giới nghề nghiệp quanh em
- + Hội thảo theo chuyên đề : "Các hướng đi sau khi tốt nghiệp THCS"
- + Tìm hiểu nghề thuộc lĩnh vực Văn hóa- Nghệ thuật
- + Tìm hiểu hệ thống đào tạo nghề của trung ương và địa phương (tuyển sinh trình độ THCS)
- + Tư vấn học tập, tư vấn hướng nghiệp
- + Tham quan một số mô hình kinh tế ở địa phương

Trung học Phổ thông

- + Lựa chọn nghề nghiệp tương lai
- + Tìm hiểu nghề (thầy giáo và nghề y, nông- lâm - ngư nghiệp và vấn đề phát triển kinh tế gia đình ở nông thôn; kinh doanh dịch vụ; giao thông vận tải và bưu chính- viễn thông; năng lượng, cơ khí và xây dựng; quân đội và an ninh)
- + Hội thảo về : Thế giới nghề nghiệp và thị trường lao động.
- + Tọa đàm: Nghề tương lai của tôi
- + Định hướng phát triển kinh tế – xã hội của đất nước và địa phương
- + Diễn đàn : Những điều kiện để thành đạt trong nghề.
- + Tìm hiểu hệ thống đào tạo nghề, trung học chuyên nghiệp của địa phương và trung ương.
- + Tìm hiểu hệ thống trường đại học, cao đẳng
- + Hội thảo : Thanh niên lập thân - lập nghiệp
- + Tư vấn hướng nghiệp
- + Hướng dẫn học sinh lập hồ sơ tuyển sinh
- + Gặp gỡ giao lưu với những gương điển hình về sản xuất, kinh doanh giỏi... theo chủ đề : Có thể làm gì sau tốt nghiệp THPT.

2.3 Biện pháp

- + Quán triệt yêu cầu giáo dục hướng nghiệp trong suốt quá trình xây dựng, hoàn thiện chương trình, biên soạn sách giáo khoa, sách giáo viên và trong giảng dạy các môn học,

tổ chức các hoạt động ngoại khoá cho học sinh ở tất cả các cấp học, bậc học, từ tiểu học đến trung học phổ thông.

+ Triển khai thực hiện sinh hoạt hướng nghiệp ở các trường trung học cơ sở, trung học phổ thông và trung tâm kỹ thuật tổng hợp - hướng nghiệp theo tài liệu hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo, giúp học sinh, đặc biệt là học sinh cuối cấp, tìm hiểu thế giới nghề nghiệp, thị trường lao động và đánh giá năng lực bản thân, hướng dẫn học sinh lựa chọn nghề nghiệp hoặc lựa chọn trường học, ngành học phù hợp với năng lực cá nhân và yêu cầu của xã hội. Các trường trung học cơ sở, trung học phổ thông và trung tâm kỹ thuật tổng hợp - hướng nghiệp cần phân công một lãnh đạo phụ trách công tác giáo dục hướng nghiệp và cử giáo viên có năng lực tổ chức sinh hoạt hướng nghiệp cho học sinh.

+ Nâng cao chất lượng và mở rộng việc dạy nghề phổ thông để giúp học sinh tìm hiểu nghề, làm quen với một số kỹ năng lao động nghề nghiệp. Các trung tâm kỹ thuật tổng hợp - hướng nghiệp mở thêm nghề phổ thông mới cho học sinh lựa chọn, tránh tập trung vào một số ít nghề.

+ Các trung tâm kỹ thuật tổng hợp - hướng nghiệp cần có những biện pháp đổi mới hình thức và nội dung hoạt động để nâng cao hơn nữa chất lượng hướng nghiệp, dạy nghề phổ thông: kết hợp nội dung hướng nghiệp vào các buổi dạy nghề phổ thông, mở thêm nhiều nghề phổ thông, tổ chức hoạt động tư vấn hướng nghiệp cho học sinh tại các trung tâm kỹ thuật tổng hợp - hướng nghiệp hoặc tại trường phổ thông...

+ Các trường học và trung tâm kỹ thuật tổng hợp - hướng nghiệp báo cáo và đề xuất với cấp uỷ đảng và chính quyền địa phương kế hoạch khuyến khích các tổ chức xã hội, các doanh nghiệp, các cá nhân có điều kiện hỗ trợ hoặc tham gia trực tiếp vào giáo dục hướng nghiệp cho học sinh.

3. Một số vấn đề cần giải quyết

Để thực hiện tốt công tác hướng nghiệp cho học sinh phổ thông cần:

3.1. Biên soạn đủ tài liệu, cung cấp thông tin hướng nghiệp (nhiệm vụ giáo dục hướng nghiệp, thông tin thị trường lao động, thế giới nghề nghiệp, địa chỉ đào tạo)

3.2. Bồi dưỡng đội ngũ giáo viên

+ Giáo viên dạy các môn học

+ Giáo viên chuyên trách hướng nghiệp và tư vấn (chuyên gia hướng nghiệp):

Hiện có 8734 trường THCS và 1685 trường THPT, mỗi trường cần 1 chuyên gia hướng nghiệp. 300 Trung tâm Kỹ thuật Tổng hợp – Hướng nghiệp (KTTH-HN), mỗi trung tâm cần từ 2 đến 3 chuyên gia hướng nghiệp

3.3. Trang bị cho các phòng tư vấn hướng nghiệp : Mỗi trung tâm KTTH-HN cần một phòng tư vấn hướng nghiệp với trang thiết bị cần thiết theo tiêu chuẩn ngành phòng tư vấn hướng nghiệp của Bộ Giáo dục và Đào tạo.